

Міністерство освіти і науки України
Відокремлений структурний підрозділ
«Любешівський технічний фаховий коледж
Луцького національного технічного університету»

ОСНОВИ ФІЛОСОФСЬКИХ ЗНАНЬ

**Методичні вказівки для підготовки до семінарських занять
здобувачам освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр
денної форми навчання**

Галузь знань 19 «Архітектура та будівництво»

Спеціальність 192 «Будівництво та цивільна інженерія»

Освітньо-професійна програма «Будівництво та експлуатація будівель і споруд»

Галузь знань 19 «Архітектура та будівництво»

Спеціальність 192 «Будівництво та цивільна інженерія»

Освітньо-професійна програма «Опорядження будівель і споруд та будівельний дизайн»

Галузь знань 13 «Механічна інженерія»

Спеціальність 133 «Галузеве машинобудування»

Галузь знань 27 «Транспорт»

Спеціальність 274 «Автомобільний транспорт»

Галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство»

Спеціальність 208 «Агроінженерія»

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Галузь знань 241 «Готельно-ресторанна справа»

Спеціальність 24 «Сфера обслуговування»

Любешів 2023

УДК 101.(07)

Д 66

До друку

Голова методичної ради ВСП «Любешівський ТФК ЛНТУ»
_____ Герасимик-Чернова Т.П.

Електронна копія друкованого видання передана для внесення в репозитарій
коледжу Бібліотекар _____ М.М. Демих

Затверджено методичною радою ВСП «Любешівський ТФК ЛНТУ»
протокол № _____ від « _____ » _____ 2023 р.

Рекомендовано до видання на засіданні циклової методичної комісії
викладачів соціально-гуманітарних дисциплін та іноземних мов
протокол № _____ від « _____ » _____ 2023 р.

Голова циклової методичної комісії _____ Кравчик Л. М.

Укладач: _____ Домальчук С. В., викладач вищої категорії

Рецензент: _____

Відповідальний за випуск: _____ Кравчик Л. М., викладач вищої
категорії, голова циклової методичної комісії викладачів соціально-
гуманітарних дисциплін та іноземних мов .

Основи філософських знань [Текст]: методичні вказівки для підготовки до
семінарських занять здобувачам освітньо-професійного ступеня фаховий
молодший бакалавр, денної форми навчання /уклад. С.В. Домальчук.–
Любешів:ВСП «Любешівський технічний фаховий коледж ЛНТУ,2023. – 16с.

Видання містить завдання для підготовки до семінарських занять
студентами, а також перелік рекомендованої літератури.

С.В. Домальчук, 2023

ВСТУП

Сучасний етап розвитку України потребує висококваліфікованих, професійно підготовлених фахівців, здатних плідно працювати в різних сферах суспільного життя. Ці вимоги особливо виразно актуалізуються в умовах орієнтації української освіти на європейські норми та включення нашої країни до Болонського процесу. Проте, спеціаліст сьогодні – не тільки грамотний виконавець вказівок та інструкцій, але передусім людина, яка творчо працює й мислить, інтелектуально і морально розвинута та має власний світогляд. Передумовою формування такого світогляду є засвоєння вищих досягнень світової та вітчизняної філософської культури. Успішна реалізація завдання щодо формування особистісного світогляду передбачає великий обсяг самостійної роботи. Курс філософії – один з фундаментальних предметів у системі вищої освіти. У перекладі з грецького слова «філео» – люблю, «софія» – мудрість, тобто, філософія – мудрість, точніше, постійне прагнення до мудрості, любов до неї. Мудрість – вища цінність культури кожного народу, людини, людства. «Мудрість бо над перли дорожча і нічого, що можна бажати, з нею не зрівняється», – проголошується в Біблії.

Духовна атмосфера, в якій знаходиться сучасна молодь, – це переоцінка нашого історичного минулого, затвердження плюралізму, розмаїття думок та поглядів на різні аспекти суспільного життя.

Загальною метою методичних вказівок є закріплення теоретичних знань, отриманих під час вивчення лекційного матеріалу, умінь та навичок з написання реферату та підготовки до семінарських занять.

Необхідною передумовою формування власної позиції в молоді є ознайомлення з сучасною філософією та її ідейною основою – загальнолюдськими цінностями. Вивчення філософії є однією з передумов залучення кожної молодої людини в загальнокультурну світову спільноту.

Період студентського життя – це період інтенсивних напружених пошуків свого місця у світі, це час формування усталеної системи ціннісних орієнтацій, побудови реалістичних життєвих планів та формування ідеалів. Філософія є однією з тих навчальних дисциплін, які покликані сприяти процесу вирішення зазначених проблем.

Необхідною передумовою продуктивного вивчення філософії є увага до своєрідності предмета філософії як навчальної дисципліни.

Мистецтво думати – велике багатство людини. Прагнення до істини, зростання духовності, творче мислення і сміливість пошуку нових ідей, інтелектуальна чесність, критичність і самокритичність розуму, уміння використовувати попередній досвід, вислухати і прийняти іншу думку, якщо вона правильна, – такі риси потрібно постійно формувати в нашої студентської молоді. Провідне місце в цій відповідальній світоглядній діяльності повинна зайняти філософія, і ніяка інша сфера знань впоратися з таким завданням не спроможна.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З ОСНОВ ФІЛОСОФСЬКИХ ЗНАНЬ

Вивчення філософії студентами всіх форм навчання здійснюється протягом одного семестру на 2 або 3 курсі. Мета навчального курсу: дати уявлення про специфіку філософії як важливої форми суспільної свідомості, яка розкриває сутність світу, буття, їхнього взаємозв'язку та взаємовідношення, граничні основи буття світу і людини, створює передумови для раціонального осмислення людиною цілей і сенсу життя; показати роль філософії в життєдіяльності суспільства і особи як методологічної основи світогляду; ознайомити з історією філософської думки, зокрема в Україні, з досягненнями сучасної філософії; сприяти формуванню у студентів здібностей до логічного мислення, самостійного аналізу складних явищ соціокультурного життя, уміння пов'язувати загальнофілософські проблеми з вирішенням господарських завдань.

Мета семінарів — реалізувати набуті знання, вміння і навички у практичній діяльності.

Завдання семінарських занять — навчитися:

- застосовувати знання з філософії на практиці;
- поглибити теоретичні знання, отримані на лекціях;
- писати наукові статті і доповіді.

Основою для підготовки студентів до семінарських занять є тематичні плани. При підготовці до семінарського заняття студент повинен всебічно розглянути і засвоїти питання, що були предметом лекції та винесені на практичний розгляд, а саме:

- ☐ ознайомитись з планом семінарського заняття та переліком навчальної літератури, наведеним наприкінці плану;
- ☐ перевірити наявність попереднього конспекту лекції;
- ☐ підготувати запитання до викладача з теми семінарського заняття;
- ☐ підготувати статті з проблемних питань за темою семінару.

У процесі підготовки студент має чітко усвідомити зміст питань, що виносяться на обговорення, довести свою думку щодо них або пропозиції з удосконалення змісту запитань. Позитивним моментом підготовки до семінарських занять є написання студентами рефератів, спроба написання наукових статей, змістовних доповідей.

Під час семінарського заняття викладач оцінює усні та/або письмові відповіді студентів, підготовлені доповіді, реферати, участь у дискусіях і ділових іграх, уміння доводити власні думки, захищати свою позицію.

Особлива увага з боку викладача приділяється вирішенню конкретних практичних ситуацій. Студент не обмежується лише відповіддю “так” або “ні”, її обов'язково треба обґрунтувати. Практичні завдання складені таким чином, що будь-яка відповідь, навіть якщо вона суперечить відповіді на теж запитання іншого студента, є дискусійною і має право на

доказ, і коли її буде доведено, заслуговує на те, щоб бути правильною.

Оцінки, отримані на семінарських заняттях, враховуються в підсумковій оцінці з дисципліни. Підготовка студентів до семінарських занять потребує:

- ☐ опрацювання лекційного матеріалу з обов'язковим вивченням запропонованих викладачем визначень ;
- ☐ підготовки відповідей на питання, які розглядатимуться на семінарі;
- ☐ написання реферативних робіт та складання переліку питань, що, на думку студентів, недостатньо висвітлені в наукових працях чи на попередній лекції для їх чіткого засвоєння;
- ☐ з метою кращого засвоєння матеріалу конспектування важливих для студента питань.

Тематика реферативних робіт дається по кожній темі навчальної дисципліни, відповідно до робочої програми у методичному посібнику для організації самостійної роботи студентів.

Тематичне планування семінарських занять

№ з/п	Назва тем курсу, семінарських занять та їх зміст	Кількість год.	
	Розділ I. Гуманістичний зміст історії виникнення і розвитку філософії		
1	Семінарське заняття № 1. Тема. Філософія Стародавнього світу. 1. Давньоіндійська філософія. 2. Давня китайська філософія. 3. Філософія Давньої Греції	2	
2	Семінарське заняття № 2. Тема. Німецька класична філософія. 1. Критична філософія І. Канта. 2. Суб'єктивний ідеалізм І. Фіхте. 3. Об'єктивний ідеалізм Шеллінга. 4. Діалектика Г. Гегеля. 5. Філософія Л. Феєрбаха. 6. Філософія марксизму	2	
	Розділ II. Філософське розуміння світу		
3	Семінарське заняття № 3. Тема. Духовний вимір людського буття. 1. Поняття «свідомість». 2. Проблема свідомості в історії філософії. 3. Свідомість в контексті відношень людини до світу і до власного тіла. 4. Виникнення свідомості. 5. Ознаки (властивості) свідомості та її структура	2	
4	Семінарське заняття № 4. Тема. Основний зміст пізнавальної діяльності. 1. Поняття «гносеологія». 2. Пізнання як предмет філософського аналізу. 3. Сутність пізнання у філософській традиції. 4. Чуттєве та раціональне в пізнанні. 5. Методологія наукового пізнання. 6. Проблема істини в пізнанні	2	
	Розділ III. Соціальна філософія		

5	Семінарське заняття № 5. Тема. Філософська концепція людини. 1. Сутність людини, фактори її становлення і розвитку. 2. Проблема людини в історії філософії. 3. Філософський зміст понять «індивід», «індивідуальність», «особистість». Типологія особи. 4. Діалектика взаємодії людини і суспільства. Самореалізація особи. 5. Самоцінність людського життя. Сенси життя людини	2	
	Всього:	10	

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття № 1

Тема. Філософія Стародавнього світу

1. Давньоіндійська філософія.
2. Давня китайська філософія.
3. Філософія Давньої Греції.

Проблемно - пошукові питання.

1. У чому полягає специфіка античної філософії?
2. Хто першим ввів у філософію відношення «людина – світ»?
3. Чому вважається, що Сократ здійснив «антропологічний переворот» у історії філософської думки?
4. Чому світоглядну настанову доби античної філософії називають космоцентричною?

Тематика реферативних повідомлень

1. Політичні погляди Арістотеля.
2. Філософські погляди Демокріта.
3. Філософські погляди Піфагора.
4. Даосизм і конфуціанство як лінії розвитку філософії і культури Китаю.
5. Філософська спадщина Індії і сучасність.
6. Натурфілософія і сучасна наука.
7. Ідеальна держава Платона й сучасні теорії держави.
8. Соціально-політичні погляди Платона.

Базові поняття та категорії: буття, космос, ейдос, діалектика, діалогіка, онтологія, апорії, Всесвіт, сутність, розум, людина, етика, мораль, об'єктивне, суб'єктивне.

Література.

1. Старовойт І.С., Сілаєва Т.О., Орендарчук Г.О. Філософія. – Астон.--С. 15-25.
2. Філософія /під ред. І.Ф.Надольного. -- К.: Віар. – С. 37 – 50.
3. Петрушенко В.Л. Філософія: курс лекцій. – К.: Каравела.--С.52- 73.
4. Виндельбанд В. История древней философии. — К.: Тандем, 1995.
5. Філософія. Курс лекцій: Навч. посіб. / За ред. І. В. Бичка та ін. — К.: Либідь, 1994. — Лекція 2, 3.
6. Філософія: Підруч. / Г. А. Заїченко, В. М. Сагатовський, І. І. Кальний та ін. / За ред. Г. А. Заїченка та ін. — К.: Вища шк., 1995. — Розділ 2, §1,2.
7. Чанышев А. Н. Курс лекций по древней философии. — М.: Высш. шк., 1981.

Семінарське заняття № 2

Тема. Німецька класична філософія

1. Критична філософія І. Канта.
2. Суб'єктивний ідеалізм І. Фіхте.
3. Об'єктивний ідеалізм Шеллінга.
4. Діалектика Г. Гегеля.
5. Філософія Л. Фейєрбаха.
6. Філософія марксизму.

Проблемно-пошукові питання

1. Що спільного між «світовим розумом» Гегеля і християнським Богом?
2. У чому антропологічний принцип філософії Фейєрбаха?

Тематика реферативних повідомлень.

1. Етичні і естетичні ідеї Е. Канта.
2. Філософія історії у творчості Г. Гегеля.
3. Релігія любові Л. Фейєрбаха.
4. Антропологічний матеріалізм Л. Фейєрбаха.
5. Теоретичні джерела філософії марксизму.
6. Тріумф та трагедія марксизму.

Базові поняття та категорії: матерія, субстанція, рух, «річ у собі», ідеальне, реальне, трансцендентне, Абсолютна ідея, Абсолютний Розум, інобуття, самосвідомість, опредмечування, розпредмечування, антиномії, відчуження, базис, надбудова, виробничі відносини, продуктивні сили, революція, суспільно-економічна формація тощо.

У другій половині XVIII – на початку XIX ст. з'являється ціла плеяда мислителів, які, спираючись на раціоналістичні ідеї Декарта, Спінози, гуманістичні ідеали Просвітництва, роблять значний внесок у розвиток філософії. Це були Кант, Фіхте, Шеллінг, Гегель, які створили оригінальні системи філософського ідеалізму.

Література.

1. Старовойт І.С., Сілаєва Т.О., Орендарчук Г.О. Філософія. – Астон.--С. 51--57
2. Філософія під ред. І.Ф.Надольного, -- К.: Віар. – С. 87 – 104.
3. Петрушенко В.Л. Філософія: курс лекцій. – К.: Каравела.-- С.134 – 156.
4. Причепій Є. М. Філософія [Текст]: посібник для студентів вищих навчальних закладів / Є. М. Причепій, А. М. Черній, В. Д. Гвоздецький. – К.: Вид. центр «Академія», 2001. – С. 120--126.
5. Кремень, В. Г. Філософія: мислителі, ідеї, концепції [Текст]: підручник / В. Г. Кремень В. В. Ільїн. – К.: Книга, 2005. – С. 202--207.
6. Філософія як історія філософії [Текст]: підручник / за ред. В. І. Ярошовця. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – С. 144--156.
7. Бичко А. К. Історія філософії [Текст]: підручник / А. К. Бичко, І. В. Бичко, В. Г. Табачковський. – К.: Либідь, 2001. -- С. 128--132.

Семінарське заняття № 3

Тема. Духовний вимір людського буття

1. Поняття «свідомість».
2. Проблема свідомості в історії філософії.
3. Свідомість у контексті відношень людини до світу і до власного тіла.
4. Виникнення свідомості.
5. Ознаки (властивості) свідомості та її структура.

Проблемно - пошукові питання.

1. Які фактори вплинули на формування людської свідомості?
2. Свідомість і мислення – це синоніми чи різні поняття? В чому їх спільність і чим відрізняються?
3. Що розумів Юнг під поняттям «колективне несвідоме»?

Тематика реферативних повідомлень.

1. Роль праці і мови у формуванні свідомості.
2. Проблема свободи вибору і відповідальності.

Базові поняття та категорії: суспільна свідомість, форми суспільної свідомості: політична, правова, моральна, естетична, релігійна, філософська та ін.

Проблема вибору свободи і відповідальності. Свідомість і мова. Проблема походження, розвитку і сутності свідомості.

Література.

1. Старовойт І.С., Сілаєва Т.О., Орендарчук Г.О. Філософія. – Астон.-- С. 98 --109.
2. Філософія під ред. І.Ф.Надольного, -- К.: Вікар.-- С. 201 – 222.
- 3.Петрушенко В.Л. Філософія: курс лекцій. – К., Каравела.-- С. 302 -- 328.
4. Андрущенко В.П., Михальченко М.І. Сучасна соціальна філософія. Курс лекцій. -- К.: Генеза.-- 1996.
5. Багнюк А.Л. Філософія. --1997.

6. Горський В. Історія української філософії.-- К., 1996.--С. 25--44, 66--104, 131--170.
7. Філософія. Курс лекцій Навч. посібник / Бичко І.В., Табачковський Г., В., Горак Г.І. та ін. --К., 1993.
8. Старовойт І.С., Сілаєва Т.О., Орендарчук Г.О. Філософія. Навчальний посібник.—Тернопіль: Астон. --1997.
9. Філософія: Навч. посібник / За ред. Надольного І.Ф.--К. 1997.
10. Лубський В.І. Релігієзнавство: Підручник. -- К. 2000.
11. Причепій Є.М., Черній А.М., Гвоздецький В.Д. Філософія: Навчальний посібник. – К. 2000

Семінарське заняття № 4

Тема. Основний зміст пізнавальної діяльності

1. Поняття «гносеологія».
2. Пізнання як предмет філософського аналізу.
3. Сутність пізнання у філософській традиції.
4. Чуттєве та раціональне в пізнанні.
5. Методологія наукового пізнання.
6. Проблема істини в пізнанні.

Проблемно - пошукові питання

1. Чому знання просвіт не можуть бути тотожні самому світу.
2. Який зв'язок між логікою і пізнанням.

Тематика реферативних повідомлень

1. Наука як пізнавальна діяльність.
2. Методологія і методи наукового пізнання.
3. Основні принципи сучасної наукової гносеології.
4. Інтуїція у процесі пізнання та творчості.
5. Істина, правда, омана в пізнанні та практичному житті.

Базові поняття та категорії: «гносеологія», проблема пізнання у філософії, поняття пізнання, об'єкт і суб'єкт пізнання, чуттєве і раціональне, емпіричне і теоретичне пізнання, опосередковане та безпосереднє пізнання. Логіка і інтуїція. Пізнання та творчість. Пізнання

і знання. Проблема істини. Практика як критерій істини. Методологія. Метод як усвідомлений спосіб пізнавальної діяльності.

Література

1. Старовойт І.С., Сілаєва Т.О., Орендарчук Г.О. Філософія. – Астон. --С. 131 – 137, 95 – 98.
2. Філософія під ред. І.Ф.Надольного. - К.: Вікар. С. 261 – 330.
3. Петрушенко В.Л. Філософія: курс лекцій. – К.: Каравела.-- С. 328 --352.
4. Філософія. Курс лекцій: Навч. посібник / Бичко І.В., Табачковський Г., В., Горак Г.І. та ін. --К. 1993.
5. Старовойт І.С., СілаєваТ.О.,Орендарчук Г.О.Філософія: Навчальний посібник.—Тернопіль: Астон, --1997.
6. Філософія: Навч. посібник / За ред. НадольногоІ.Ф.-- К. 1997.
7. Лубський В.І. Релігієзнавство: Підручник. -- К. 2000.
8. Причепій Є.М., Черній А.М., Гвоздецький В.Д. Філософія: Навчальний посібник. – К. 2000.

Семінарське заняття № 5

Тема. Філософська концепція людини

1. Сутність людини, фактори її становлення і розвитку.
 2. Проблема людини в історії філософії.
 3. Філософський зміст понять «індивід», «індивідуальність», «особистість».
- Типологія особи.
4. Діалектика взаємодії людини і суспільства. Самореалізація особи.
 5. Самоцінність людського життя. Сенс життя людини.

Проблемно - пошукові питання

1. Яка сутність людини? Що її відрізняє від тварини?
2. Яка діалектика взаємодії людини і суспільства?

Тематика реферативних повідомлень

1. Діяльність як спосіб суспільного буття людини.
2. Проблема людського щастя.

Література

1. Старовойт І.С., Сілаєва Т.О., Орендарчук Г.О. Філософія. – Астон.--С. 188 – 95.
2. Філософія /під ред. І.Ф. Надольного. -- К.: Вікар. -- С. 433 – 457.
3. Петрушенко В.Л. Філософія : курс лекцій. – К.: Каравела.-- С. 277 – 300.
4. Філософія. Курс лекцій: Навч. посіб. / За ред. І. В. Бичка та ін. — К.: Либідь, 1994.
5. Філософія: Підруч. / Г. А. Заїченко, В. М. Сагатовський, І. І. Кальний та ін. / За ред. Г. А. Заїченка та ін. — К.: Вища шк., 1995.
6. Причепій Є. М. Філософія [Текст]: посібник для студентів вищих навчальних закладів / Є. М. Причепій, А. М. Черній, В. Д. Гвоздецький. – К.: Вид. центр «Академія», 2001.

Для нотаток

Для нотаток

Основи філософських знань [Текст]: методичні вказівки для підготовки до семінарських занять здобувачам освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр, денної форми навчання.

Комп'ютерний набір і верстка: С.В. Домальчук

Редактор: С.В. Домальчук

Підп. до друку _____ 2023 р. Формат А4.

Папір офіс. Гарн. Таймс. Умов. друк. арк. 3,5

Обл. вид. арк. 3,4. Тираж 15 прим.

Інформаційно-видавничий відділ

Луцького національного технічного університету

43018, м. Луцьк, вул. Львівська, 75

Друк – ІВВ Луцького НТУ